

Het is mei, broedtijd van de torenvalk: ik zie mannetje torenvalk regelmatig met een veldmuis in zijn poten de nestkast invliegen. Er moeten dus wel heel wat veldmuizen zijn om die jonge torenvalkjes te voeden. Blijven er nog wel muizen over?

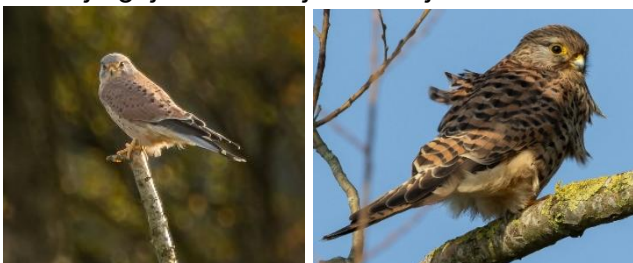
Torenvalk: het klopt dat ik momenteel af en aanvlieg met door mij gevangen muizen. Mijn vrouwtje legt eenmaal per jaar zo'n 4 à 6 eieren en mijn jongen hebben een niet te stuiten eetlust. Per dag eten ze meerdere muizen. Wij torenvalken geven de voorkeur aan woelmuizen zoals veldmuis, aardmuis, rosse woelmuis en noordse woelmuis. Daarbij is de veldmuis onze favoriet omdat die over het algemeen meer in open veld leeft dan de andere soorten van de familie der woelmuizen. Het klopt ook dat ik in een nestkast broedt. Zelf een nest bouwen kan ik niet want van origine ben ik een rotsspleet- of richelbroeder. Ik maak ook wel eens gebruik van een oud kraaiennest. **Ons broedsucces hangt min of meer af van het muizenaanbod!**

Veldmuis: het klopt dat torenvalken ons graag verschalken. In het 'open veld' zijn we voor hen een makkelijke prooi. Vooral omdat de torenvalk 'biddend in de lucht' ons ultraviolette urinespoor goed kan volgen. Wij plassen namelijk over onze poten en laten zo een geurspoor van urine achter. Dit is onze manier om de weg terug te vinden, ons territorium af te bakenen én te communiceren. Bij gunstige omstandigheden hebben wij veel nakomelingen. Op hun beurt zullen zij met die grotere aantallen weer moeilijk aan voedsel komen. Onze zwakste familieleden worden dan als eerste door de torenvalk gepakt. Hierdoor houden we een gezonde populatie. **Eten en gegeten worden: het zorgt voor balans binnen onze populatie.**

Jullie houden elkaar dus in een natuurlijk evenwicht? Graag hoor ik meer over ieder apart.

Ik ben de **torenvalk** (*Falco tinnunculus*) en behoor tot de **familie van de valkachtigen**. Met mijn 31-37 cm ben ik een kleine valk. De vrouwtjes zijn iets groter dan de mannetjes. Onze staart komt ver voorbij de vleugelpunten. Mijn bovenzijde is roodbruin maar mijn kop en nek zijn grijsblauw. Mijn vrouwtje heeft een

Ik ben de **veldmuis** (*Microtus arvalis*) en lid van de **familie van de woelmuizen** waar ook o.a. rosse woelmuis, noordse woelmuis en aardmuis toe behoren. *Microtus* betekent klein-oor. Kleine oortjes zijn inderdaad het kenmerk van ons woelmuizen. Mijn soortnaam *arvalis* betekent 'uit het bouwland'.

Rosse woelmuis

roodbruine kop en rug met dwarsbandjes. Ook de staart onderscheidt ons van elkaar. Mijn grijsblauwe staart heeft een duidelijke zwarte eindband. De staart van mijn vrouwtje is bruin gebandeerd.

De naam torenvalk dank ik aan het feit dat ik bij gebrek aan rotsen hier kerktorens gebruikte om te broeden. Die zijn nu veelal dichtgemaakt om duivenoverlast tegen te gaan. Gelukkig plaatst de mens nu vaak speciale nestkasten voor ons. Ook in Het Twiske staan een paar van die torenvalkkasten. Let tussen april en augustus maar eens op of je koppies van mijn jongen boven de rand uit ziet steken. Tijdens de broedperiode zorg ik veelal voor het voedsel en breng dat in de nestkast waar mijn vrouwtje het grootste deel van het broeden op zich neemt. Daarna zorgen wij allebei voor het voeren van onze jongen.

Men noemt mij ook wel eens een heel gelovige vogel vanwege het regelmatige 'bidden' dat ik doe, een soort vliegend stilstaan in de lucht. Op één plek hangend sla ik snel met mijn vleugels. Doordat mijn kop stil hangt, kan ik de muizen in het veld traceren. Ik heb een zeer scherp gezichtsvermogen en kan ultraviolet licht zien waardoor ik de urinesporen van muizen waar kan nemen. Vervolgens ga ik in een stootduik naar beneden om de muis op de grond met mijn kleine klauwen te pakken.

Een andere naam voor mij is torrenvogel. Wanneer mijn jongen eenmaal zelf voedsel gaan zoeken, oefenen ze in het grasland met het vangen van makkelijke prooien zoals torren.

Wij woelmuizen hebben een gedrongen lichaamsbouw met een vrij stompe kop en korte staart. Als planteneters hebben wij plooiëzen.

Per soort hebben we onze eigen habitat. Ik als veldmuis prefereer kort grasland zoals wegbermen, weilanden, slootkanten en dijken. Familielid aardmuis heeft liever ruiger en vochtiger terreinen. De rosse woelmuis leeft in gebied met bomen, struiken en ondergroei. De noordse woelmuis (al eerder geïnterviewd én beschermd) houdt van zeer nat terrein zoals moerasbos, rietland en vochtige weilanden. De diversiteit van biotopen in Het Twiske zorgt ervoor dat wij als soorten allemaal aanwezig zijn. Wij zijn, mede door onze stompe kop, echte gravers en maken veel oppervlakkige gangen of bovengrondse tunneltjes in de vegetatie. Je moet er wel oog voor hebben om die te ontdekken. Klimmen en springen doen we trouwens niet.

Als veldmuis kan ik ca 1,5 jaar oud worden. Van maart tot oktober werpen onze vrouwtjes maandelijks een nest met 3-8 jongen. Jonge vrouwtjes zijn na een maand al geslachtsrijp. Per etmaal zijn we zo'n 10 x actief met voedsel zoeken. Na zo'n activiteit rust ik 2 uur. Mijn familieleden hebben hetzelfde ritme waardoor we tegelijkertijd tevoorschijn komen, zo wordt mijn pakkans kleiner. Alleen...die slimme torenvalken weten ons ritme inmiddels ook! Andere bedreiging zijn de bestrijdingsmiddelen. Maar...als het met ons goed gaat dan gaat het ook goed met de roofdieren die ons eten.

Vandaar dat 2025 is uitgeroepen tot jaar van de woelmuis!

Niet geheel toevallig samenvallend met 2025 het jaar van de torenvalk!

Foto's: Nico Dekker, Adri de Groot, Agnes Noordermeer, Pauli van Oort, Ellen Tanger
www.ivntwiske.nl